

Örömmel - 170 esztendeje

A Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara új utakon viszi tovább a hagyományt

Az elsődleges szempont - legyen szó műsor-összeállításról, vendégművész meghívásáról, szólista fellépésről vagy bármely más döntésről - mindig az, hogy mit akar a tagság, a muzsikások. Hiszen miattuk működik ma is, immár 170 esztendeje a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara. A jubileumot ünneplő együttes életében számos újdonságot hoztak az utóbbi esztendők. Új helyszíneken szerepelnek, egyedi programokkal lépnek pódiumra, s különleges gyerekelőadásokkal terjesztik mindenfelé a zene szeretetét. Tóth Lászlóval, a BFTZ elnökével az együttes új korszakáról és arról beszélgettünk, milyen nagy sikert aratott novemberi születésnapi hangversenyük, s hogy a legrégebbi társulat történetébe egy tárlat is betekintést kínál. A Zenetudományi Intézetben látható különféle dokumentumok, eredeti plakátok, útinaplók, karmesteri bejegyzések nyárig várják az érdeklődőket. Hozzátette azt is, alapítójuk, Erkel Ferenc előtt is évről-évre tisztelegnek, januárban szülővárosában, Gyulán tartanak koncertet.

 Réfi Zsuzsanna

– *Öt esztendővel ezelőtt is készítettünk egy interjút a Zenekar lapnak, s akkor azzal fejeztük be a beszélgetést, hogy biznak benne, megünnepelhetik a 200. születésnapot is. Szépen haladnak...*

– Az utóbbi években stabilizálódott a helyzetünk, elindultak azok a műsorok, amelyek korábban csak fejen léteztek. Megvalósult számos elképzelésünk, ezért most jött el az ideje annak, hogy kitaláljuk a következő „ötéves tervet”. A kérdés az, hogy hol a helyünk a mai kulturális palettán. Azt kell látnunk, mi az, ami a szakmai munkánkat segíti és a közönség számára is érdekes - s természetesen e téren is a tagságunk véleménye, kívánságai a legfontosabbak. Ugyanezeket a pontokat vizsgáltam meg, amikor 2016 decemberében megválasztottak a BFTZ elnökének. Elég gyorsan kellett új utakon elindulnunk, hiszen nemsokra rá új otthont kellett találnunk, s újraépíteni az infrastruktúránkat... De ma már nemcsak a rendeződött helyzetünkről, hanem arról is örömmel számolhatok be, hogy a kottatárunk visszaköltözött az Erkel Színházba. Korábban egy légópincében volt a tárhelyünk, egy beázás során azonban

több kotta is megsérült, ekkor Kovács Jánosnak és az Operaház vezetésének köszönhetően hathatós segítséget kaptunk a kármentesítésben az „anyaintézményunktől”. Azóta pedig az ottani, megüresedett kottatári helyet használhatjuk, így legalább méltó helyre került ez a 170 esztendő alatt összegyűlt állomány. Az Erkel Színházról nem messze, az R70 irodaházban pedig lett egy új, kényelmes otthonunk is.

– *Mi történt a tagsággal az utóbbi évek változásai közepette?*

– Úgy látom, hogy sikerült olyan programstruktúrát összeállítani, ami növelte a tagságunk lelkesedését, s nőtt a létszámunk is az elmúlt időszakban. Szükség is volt rá, mert évente 8-10 nagyzenekari hangversenyt adunk, és évadonként közel 40 kamarakonzertet szervezünk. Folytonosan keressük ugyanis az új lehetőségeket, helyszíneket, műsor-összeállításokat. Nyáron például Martonvásáron pokróc-konzerteket adunk, rendszeresen fellépünk a Várkert Bazárban, rendhagyó, színes tematikájú programokkal szerepelünk mindenütt.

Crossover esteken is fellépünk, s muzsikáltunk már a Sugarloaf Zenekarral, a Tálás Áron Trióval, népzene-szekkel is akadnak közös produkcióink. Egyediségre törekszünk, ezt igénylik a tagjaink is. Így ugyanis számukra is izgalmasabbá válnak a programok, ráadásul egy másik, újabb közönségre teget is megszólíthatunk. Mindenhol együttműködésre, partneri viszonyra törekszünk, természetesen a BFTZ-re jellemző színvonalon. Új sorozatot indítunk áprilisban „Generációkon át” címmel, ahol az elmúlt évben versenyeket nyert fiatal tehetségeket kísérünk majd a Zeneakadémián. Feladatunknak érezzük, hogy hazánk első szimfonikus zenekaraként támogassuk a jövő ígéretes tehetségeit.

– *Honnan van minderre forrás? Gondolom, a büdzsé miatt is fontosak a koprodukciónk...*

– Igen, hiszen közös finanszírozás esetén egy adott helyszín biztosítani tudja a technikai feltételeket, esetleg a marketing aktivitásokat is, így ránk „már csak” a fellépő művészek díjának kifizetése járul. Szerencsére az utóbbi években egyre inkább láthatóvá vált a BFTZ, így gondoltuk ránk a támogatások elosztásánál is. Az utóbbi években 100 millió forint körüli állami támogatásból gazdálkodhattunk, ami egy hagyományos zenekari működésre - állandó havi munkabérek kifizetésével - nem volna elég, viszont nekünk csak koncertenként „projektfinanszírozásként” kell díjazást fizetnünk. A mi helyzetünkben ez az összeg elegendő arra, hogy megőrizzük a brandünket, s egyedi gondolkodással, színes programkínálattal tervezzük. Így tényleg csak azokra a felkérésekre, ötletre mondtunk igent, amelyek izgalmasak az együttes számára, illetve néhány állandó helyszínt tudtunk bevezetni az elmúlt években. Ehhez persze meg kell találnom a megfelelő helyszíneket is. Az Óbudai Társaskör régi kedves törzshelyünk, kiváló akusztikával, évente 8-9 koncertet adunk a Kiskorona utcában. Martonvásáron egy izgalmas új helyszínre bukkantunk néhány éve, az Agroverzum dísztermét nagyon megkedvelte a publikum, s mindig telt ház előtt muzsikálhatunk. A Múzeumok éjszakáján a martonvásári Brunszvik-kastély parkjában tartjuk minden évben a „pokróckoncertet”, tavaly több mint ezer néző „heverészett” a gyönyörű angol park árnyas fái alatt. Szeretjük a Várkert Bazárban adott hangversenyeket is, mi voltunk az első szimfonikus zenekar az Öntőház udvaron 2020-ban, és azóta is rendszeresen visszatérünk erre a különleges szabadtéri helyszínre. Nemcsak a helyszínek, hanem a programok terén is akadnak mindig különlegességek, hiszen előadtuk Mihalkovich Ödön Toldi szerelme című zenedrámájának a keresztmetszetét, mert fontosnak tartjuk, hogy alapítónk, Erkel Ferenc kortársainak műveit is rendszeresen bemutassuk. Természetesen az ő emléke előtt is tisztelgünk, az utóbbi években hagyomány lett, hogy a magyar kultúra napján Gyulán

ad hangversenyt a Budapesti Filharmónia Társaság Zenekara. Így lesz ez idén is, Dubóczky Gergely vezényletével muzsikálunk.

– *Az utóbbi időben egyre több a kamarafellépés is...*

– Menedzserként nehéz döntés, hogy a rendelkezésre álló keretből nagyszabású hangversenyeket szervezzünk néhány alkalommal, vagy több, kisebb formációnak adjunk lehetőséget. A kamarazenélés a zenekari játék alapja, és kiváló zenészekből álló tagságunk számára igazi felüdülést jelentenek ezek a hangversenyek. A muzsikusainknak tényleg csak játszaniuk kell, minden mást a szervezőcsapatunk végez. A műsorválogatás terén is szabad kezet kapnak, csak annyit kérek mindig, hogy színes legyen a program, válogassanak több korszakból, több szerzőtől, vegyék figyelembe a közönség igényét is. Minden előadásunkon van műsorvezető, Mona Dániel, Tóth Endre, Becze Szilvia, Hóza Zsófia szerepel velünk rendszeresen, hiszen a publikum beavatottnak akarja érezni magát, ebben segítenek a koncerten felhangzó, a mű, a zeneszerző titkaiba betekintést kínáló kísérőszövegek.

Elsődleges feladatunknak vallom, hogy a zenész tagjaink terveit, „szerepálmait” valósítsam meg. Ebben a filozófiában hiszek. Ez egy igen különleges zenekar, azért vagyunk még mindig jelen a magyar kultúrában, mert a mindenkori tagság ezt fontosnak érezte. Ma is demokratikusan működünk, engem is a tagság választ, és meggyőződésem szerint érezniük kell azt, hogy fontos a véleményük, és ezt a zenekart az ő lelkesedésük élteti. Nekem elnökként meg kell éreznem, hogy mitől lesznek elhivatottak, miért érzik úgy, hogy részt kell venniük a közgyűlésen, mitől mondják azt egy-egy koncert után, hogy még tíz ilyen szeretnének... Ezért a BFTZ-ben mindenről kikérjük a tagság véleményét. Ők javasolták a 170. születésnapra a két karmestert is, Madaras Gergelyt és Marco Comint titkost szavazással. Ahogy arra is ők tesznek javaslatot, hogy kivel írassunk művet a következő ünnepi koncertre. Szigorúan demokratikus módon működünk, mert abban hiszek, hogy egy ilyen formációt csak így lehet működtetni, és látom azt is, hogy a zenészek egyre lelkesebbek. Jelképes apróság, inkább csak figyelmesség, hogy nagyzenekari koncertjeinken a szünetekben víz és némi harapnivaló várja a közreműködőket, de ez is része annak a tiszteletnek és hálának, ami a muzikusainkat körülveszi.

Minden tagunk fontos, nem teszünk különbséget, és amennyire csak erőnk engedi, szeretnénk segíteni a korábbi generációt is, a nyugdíjas kollégáinkat.

– *Hogy mennyire, annak szép példája a Senior Gála is...*

– A szívügyem ez a kezdeményezés. Évente egyszer visszahívjuk korábbi tagjainkat egy jótékonyági koncertre az idősök és a zene világnapja alkalmából október 1-jén. Szólistának is nyugalmazott művészeket hívunk, 2023-ban Danyilova Galina – korábbi koncertmesterünk - és Kovács Kolos volt a vendégünk. Elképesztő hangulata van ezeknek a koncerteknek, minden zenekarnak javaslom, hogy ily módon segítse, lelkiileg támogassa korábbi tagjait. Nehéz szívvel megy egy muzsikus nyugdíjba, és ha csak évente egy-két alkalommal újra lehetőséget kap, hogy ismét „hangszert ragadjon”, akkor ez hónapokra bearanyozza az életét. Ennyivel szerintem minden együttes tartozik nyugalmazott kollégáinak.

Ezenkívül díjmentesen hívjuk meg a koncertjeinkre senior tagjainkat, a jubileumi 170. koncerten is szép számmal voltak a nézők között egykori muzsikusaink is. Karácsonyi partit ugyancsak évről évre rendezünk nekik, idén a Művész Cukrászdában volt az összejövetel. Ezt a műfajt a lelkek tartják életben, ezért kell erre kiemelt figyelmet fordítani.

Ezért vállalkoznak örömmel az új utakra is, s vesznek lelkes részt abban az ifjúsági programban, amelyet az iskolákban adnak elő az utóbbi években.

Nagyon fontos, hogyan szólítjuk meg a gyerekeket, miként nyerhetjük meg őket a zenének, s ehhez a

legmagasabb színvonal szükséges. Hiszen, ha nem a megfelelő nivójú előadást kapják, akkor lehet, hogy soha többé nem jönnek el egy ilyen programra. Épp ezért drámapedagógusokkal, tanárokkal hónapokig dolgoztunk több ifjúsági programon, amivel aztán pályáztunk a Lázár Ervin Programban, amelynek az a célja, hogy minden egyes általános iskolai diákhoz elvigye a kultúrát. Az elmúlt évben 1300 előadást tartottunk közel 100 ezer gyerekhez eljutva. Hét-köznaponként egy-egy csapat három-négy előadáson szerepelt, és párhuzamosan általában hat csoport járta az országot. A felső tagozatosokhoz zenészeink mellett előadók, színészek is mennek különleges prezentációval, meglepő, újszerű előadásokkal, amelyekben a zene, a tánc mellett a képzőművészet is megjelenik. Igyekszünk arra ösztönözni a fiatalokat, hogy merjenek időt szánni a kultúra mélyebb megismerésére.

Nagyon sok pozitív visszajelzés érkezett hozzánk a tankerületek részéről, bízunk benne, hogy folytatódni fog a sorozat 2024-ben is. A programok nem titkolt célja a szórakoztatáson túl, hogy a mai digitális világban minél több helyen hintsük el a magasabb művészet magjait, hogy legyen majd kinek játszani harminc év múlva... Nemcsak a mi zenekarunknak építünk hát publikumot, hanem mindenkinek. ■

TIZENEGY ELŐADÓMŰVÉSZ RÉSZESÜLT 2023-BAN AZ ARTISJUS ELISMERÉSÉBEN.

A kitüntetések átadására 2023. december 11-én került sor. A szerzői egyesület olyan előadóművészeket díjaz, akik rendszeresen kortárs magyar műveket tűznek műsorukra.

A szerzők egyesülete azzal a céllal alapította a díjat, hogy köszönetet mondjon a kortárs zene elkötelezett terjesztőinek. Nélkülük aligha születhetnének ma is új zenék, és aligha ismerhetné meg ezeket a közönség. 2022-től a kortárs magyar irodalom terjesztésének kiemelkedő képviselőit is díjazza az egyesület. A díjak pénzjutalommal járó szakmai elismerések, odaítélésükről a szervezet szerzőkből és zeneműkiadókból álló testületei döntenek. Az Artisjus Előadóművészi Díjban azok az előadók részesülnek, akik művészeti tevékenységük során előtérbe helyezik a kortárs magyar műveket, és küldetésüknek érzik, hogy minél szélesebb közönséghez juttassák el ezeket.

A díjakat a komolyzene területén az alábbi előadók nyerték: Göllös Zoltán: hangversenyrendező, Kanyó Dávid: fuvolaművész-tanár, Pálfalvi Tamás: trombitaművész-tanár, Rohmann Ditta: gordonkaművész, Szentpéteri Csilla: zongoraművész és zeneszerző, Szöcs Henrik: zongoraművész, Zétényi Tamás: csellóművész.

KONCERTSOROZATTAL KÖSZÖNTIK A 80 ÉVES EÖTVÖS PÉTERT PÁRIZSBAN, ahol egy hármas jubileumi ünnepség keretében mutatják be elsősorban a közelmúltban született műveit. A világhírű Kossuth-díjas zeneszerző-karmester 1978 és 1991 között a Pierre Boulez által alapított párizsi Ensemble intercontemporain nevű együttes művészeti igazgatója volt. Eötvös Péter egészségügyi okokból nem tudta vállalni művei vezényleését, így a koncerten őt Sofi Jeannin és Madaras Gergely helyettesíti a francia rádió zenekarának, az Orchestre philharmonique de Radio France-nak az élén.